

Lier kommune
GRØNNE LIER – FOR ALLE INNBYGGERE

Månedsrappport for mai 2023

Innhold

Prognose for netto driftsresultat	2
Utvalgsområdene.....	4
Oppvekst, - kultur- og idrettsutvalget	4
Helse, - omsorg- og velferdsutvalget	6
Landbruks-utvalget.....	8
Miljø- og planutvalget.....	8
Formannskapet stab.....	9
Formannskapet Kommunale foretak	9
Fellesområdet	9
Skatteinngang 2023	10

MÅNEDSRAPPORT FOR ØKONOMI I LIER KOMMUNE

MAI 2023

Prognose for netto driftsresultat

Regnskapet for 2022 viste et merforbruk i tjenesteområdene på totalt 46,1 millioner kroner. Tertialrapporten viste et antatt merforbruk i virksomhetene på totalt 70 millioner kroner, til tross for iverksatte tiltak.

I månedsrapporten for mai øker innmeldingene av overforbruk fra virksomhetene ytterligere. Prognosen for merforbruk i virksomhetene er per mai på 70,1 millioner kroner. Dette er til tross for at flere virksomheter som hadde merforbruk fikk dette budsjettmessig kompensert gjennom tertialmeldingen. Totalt ble det gitt kompensasjoner på 25,7 millioner kroner, som ble tatt fra kommunens disposisjonsfond.

De siste årene har kommunen fått skatteinntekter som har vært vesentlig høyere enn budsjettert. Dette har skjedd som følge av at skatteanslagene for kommunesektoren i statsbudsjettet har vært satt for lavt. I revidert nasjonalbudsjett er skatteanslaget for 2023 i kommunesektoren oppjustert med 4,3 mrd. kroner. Det er dessuten gitt en kompensasjon for ekstraordinær lønns- og prisvekst i rammetilskuddet på 2,1 mrd. kroner. Disse kompensasjonene dekker inn noe av det forventede merforbruket i virksomhetene. I prognosen er dette synliggjort gjennom at det forventes merinntekter på fellesområdet.

Dersom prognosen slår til innebærer det et negativt budsjettavvik i inneværende år for kommunen som helhet på 30,9 millioner kroner. Netto driftsresultat vil i så fall bli et underskudd på 24 millioner kroner. Dette tilsvarer om lag 1,0 % av inntektene.

Kommunedirektøren ser med økende bekymring på situasjonen. Det er iverksatt tiltak for å overholde budsjetttrammene. Tiltakene kommer frem i rapporten. Rapporten for mai viser at det er behov for flere tiltak, og kommunedirektøren vil komme tilbake til disse i august. Det er også tett dialog med virksomhetslederne om de økonomiske utfordringene og mulige tiltak for å komme i budsjettbalanse. Det er også kalt inn til drøftingsmøte med tillitsvalgte i august for å drøfte ytterligere tiltak. Dersom det skulle bli behov for tiltak som påvirker tjenestenivå eller kvalitet, vil dette ikke bli iverksatt før det eventuelt gjøres politiske vedtak om det.

Prognose årsresultat 2023	Resultat 2022	prognose årsresultat
Tall i 1000 kr.		
Virksomhetene totalt	-46 100	-70 100
Skatt og rammetilskudd	60 900	20 300
Vann og avløp (leie av infrastruktur)	9 000	
Renter	-1 800	
Pensjon	3 800	
Lønnsoppgjør	-4 300	-12 000
Integreringstilskudd	-	8 000
Merutgifter korona etter kompensasjon	-12 000	
Utbytte	6 000	22 900
Annet	-1 700	
Regnskapsmessig avvik mot budsjett	13 800	-30 900
Budsjettert netto driftsresultat just. 1. t	19 897	6 935
Netto driftsresultat prognose	45 673	-23 965 *
Netto driftsresultat i prosent	1,9 %	-1,0 % *
Negative røde tall over indikerer merforbruk, mindreinntekt og/eller underskudd		
*Mht prognoser for netto driftsresultat ser vi bort fra avsetninger og bruk av bundede fond		

Tabellen ovenfor viser prognosen for kommunen eksklusive kommunale foretak. Eventuelle avvik hos de kommunale foretakene presenteres i deres respektive rapporter.

I tertialrapporten ble det vedtatt å kompensere enkelte virksomheter med 25,7 millioner kroner med inndekning fra disposisjonsfondet. Kompensasjonen er hensyntatt i rapporten fra disse virksomhetene. Selv om dette medfører lavere budsjettavvik i disse virksomhetene, medfører det ikke noen bedring av kommunens økonomiske resultat. Det økonomiske resultatet bedres gjennom reduserte utgifter eller økte inntekter.

Til og med mai måned er skatt og inntektsutjevning i rammetilskuddet sett under ett 5 millioner kroner høyere enn budsjett. Oppdaterte prognoser for skatteinntekter og rammetilskudd basert på revidert nasjonalbudsjett, er en merinntekt i inneværende år på 20,3 millioner kroner. Merinntekten må sees i sammenheng med at det må settes av en økt pott til lønnsoppjøret.

Kommunestyret vedtok et nytt reglement for overføring av over- og underskudd i virksomhetene i februar møtet. I ny ordning er det lagt inn en begrensning når det gjelder hvor store over/underskudd som kan samle seg opp i virksomhetene. Flere virksomheter har likevel nå en utfordring med å håndtere underskudd fra 2022, samtidig som den økonomiske situasjonen i 2023 er bekymringsfull. Andre virksomheter har overskuddsfond som planlegges brukt til ulike formål i 2023. Kostnader som eventuelt påløper ved bruk av

overskuddsfond vil svekke kommunens netto driftsresultat utover det som er lagt til grunn i prognosen i tabellen ovenfor.

Nedenstående tabell forklarer avvikene for det enkelte utvalg.

Utvalgsområdene

Nedenfor blir økonomiske prognoser innenfor tjenesteområdene og fellesområdet nærmere beskrevet. Negative tall representerer merforbruk og/eller mindreinntekt. Positive tall representerer mindreforbruk eller merinntekter.

Oppvekst, - kultur- og idrettsutvalget

Prognose årsresultat: -25 050

Prognosen for 2023 for utvalget er et samlet merforbruk på 25 millioner kroner etter at budsjettene er justert for vedtak i 1. tertialrapport. Det er flere virksomheter som melder om overforbruk, og det er i prognosen hensyntatt tiltak for å redusere kostnadene.

Skolene har det største merforbruket, og melder inn en merforbruksprognose på 21 millioner kroner, til tross for iverksatte tiltak. Dersom vi hadde fremskrevet skolenes avvik per mai, så hadde vi hatt en prognose for året på 27 millioner kroner. Det meste av reduksjonen på 6 millioner kroner skal skje i perioden august – desember, noe som betyr at det må komme betydelige kutt i aktiviteten fra august.

Det er Høvik, Tranby og Sylling som har størst merforbruk, men også andre skoler melder om utfordringer med å overholde de økonomiske rammene. Høvik er den skolen som har størst merforbruk.

Årsakene til merforbruket i skolene er følgende:

- økning av elever som får vedtak om ekstra ressurser. Det er flere barn enn tidligere med alvorlige diagnoser som krever tett oppfølging både i skole og SFO. Barn med autismediagnoser har økt fra 2-3 elever forrige skoleår til 17-18 dette året. Utgiftene til spesialundervisning har fra 2019 til 2022 økt med ca. 15 millioner kroner. Det er en økning på mer enn 15 årsverk pedagoger. Det har også vært en vesentlig økning i assistentressurser til denne elevgruppen (3-4 millioner kroner).
- høyt fokus på å etterleve lærernorm. Dette har medført at bemanningen ved siste GSI-telling (grunnskolen informasjonssystem) i november –2022 lå 21 årsverk over minstekravet.
- endret kompetansesammensetning og tettere bemanning på miljøverkstedene har ført til flere ansatte og høyere lønnsutgifter. Det er økning på rundt 13 årsverk etter ny organisering. Det er blitt tilført midler via tidligere HP til miljøverkstedet på

Hennummarka, men ikke til Tranby. Økt bemanning og kompetanse ved Tranby er dekket innenfor den ordinære skolerammen.

- lærere som slutter (adjunker) erstattes oftest av lærere med mastergrad som er høyere lønnet etter omlegging av lærerutdanningen. Gjennomsnittlig ligger lønnskostnaden til en lærer med mastergrad 70.000 høyere enn en adjunkt. Dette er en merkostnad som ikke er kompensert skolene gjennom den årlige lønnsoppgjørskompensasjonen.
- innføring av nye læreplaner gjør at skolene trenger både bøker, digitale læremidler og lisenser som er i tråd med disse.

Tiltak skole:

Det iverksettes en omstilling for å redusere merforbruket. Følgende tiltak gjennomføres:

- fra august skal skoler som ligger over lærernorm ligge tilnærmet på norm. Flere skoler melder nå at de fra høsten 2023 ikke klarer å oppfylle lærernormen.
- antall kontaktlærere skal reduseres der det er forsvarlig. Det samme gjelder bruk av vikar og overtid.
- praksisen i forhold til henvisning til PPT, utarbeidelse av sakkyndig vurdering og enkeltvedtak om spesialundervisning gjennomgås for å sikre riktig nivå på spesialundervisningen og for å øke handlingsrommet til skolene knyttet til spesialundervisning. Endringen vil ta tid da de fleste sakkyndige vurderinger har en varighet på inntil tre år.
- arbeidet med å styrke kvaliteten i den ordinære undervisningen, tilpasset opplæring og for å redusere behovet for spesialundervisning er et viktig tiltak fremover. Dette er i tråd med signalene til ny opplæringslov, som etter planen skal gjelde fra august 2024. Det er gjennomført et møte med Asker kommune for å høste erfaringer fra deres snuoperasjon med hensyn til hvordan få ned antall sakkyndige vurderinger og enkeltvedtak om spesialundervisning. Det er nedsatt en arbeidsgruppe som skal se på Lier kommunes praksis og tiltak for å nå mål i ny opplæringslov
- det er planlagt en rekke tiltak for å jobbe med kvalitet i ordinært tilbudet og spesialundervisning fra denne våren og videre neste skoleår. Dette gjelder opplæring i forskningsbaserte lesekurs for elever med lesevansker, fagsamlinger for skoleledere med deling og kompetansetiltak knyttet til tema spesialundervisning og tilpasset opplæring, arbeidsgruppe som skal jobbe med rammeverk og tiltak til barn i risiko med utagerende atferd som symptom, samt at alle skoler i Lier skal bli dysleksivennlige innen 2026
- Høvik skole, som har det største merforbruket har utsatt ansettelse i ledige stillinger våren 2023. Fra nytt skoleår i august vil Høvik skole redusere med ytterligere 4 lærerstillinger. Åpningstiden i SFO er redusert med en ½ time fra høsten av i samråd med skolens FAU. Åpningstiden tilsvarer da det de andre SFO-ene i kommunen har.
- Alle LMU (lokalt medbestemmelsesutvalg) har fått i oppdrag å sette økonomi, tiltak for å redusere forbruket, og effekten av tiltakene på agendaene i alle møtene.

Ytterligere tiltak blir vurdert fortløpende.

PP-tjenesten

Virksomhetene melder inn en prognose om et merforbruk på 1,5 millioner kroner. Det er en økning i antall henvisninger og antall barn og unge som mottar spesialpedagogisk hjelp.

Barnehageområdet:

Prognosen er å gå i balanse, etter at budsjettet er justert for et merforbruk på 9,5 millioner kroner i første tertialrapport.

Vedtak om assistentressurser til barn som har særskilte behov i første halvår er nå utbetalt til private barnehager. Det er en økning i disse behovene, et avvik på 3,5 millioner kroner i forhold til budsjett. Det meldes likevel ikke om ny prognose før vi ser utviklingen av andre kostnader.

Øvrige virksomheter:

Kulturskolen melder en prognose på et merforbruk på 0,1 million kroner.

Tjenester til barn og unge med funksjonsnedsettelse melder en prognose på et merforbruk på 1,55 millioner kroner. Årsaken til merforbruket skyldes delvis økning i utgifter til pårørendestøtte i form av omsorgsstønad. Økningen på dette området har pågått over tid. Det er også økte utgifter til ekstra bemanning rundt enkelte barn og unge, som har vedtak på et høyt omsorgsnivå.

[Helse, - omsorg- og velferdsutvalget](#)

Prognose årsresultat: -39 000

Prognose for utvalget er et samlet merforbruk på 39 millioner kroner.

Revidert budsjett ved 1. tertial med økning på 1,1 millioner kroner til oppfyllelse av samboergarantien er hensyntatt i prognosen. Økte kostnader på 750 000 kroner til to nye dagsenterplasser fra august, er også hensyntatt i prognosen. Det er flere virksomheter som melder om et høyt overforbruk, og prognosen forutsetter at det settes i gang tiltak som reduserer dagens forbruksnivå. Fokus på økonomi er styrket i alle virksomhetene. Det er gjennomført en samling om økonomistyring for alle virksomhetslederene, i tillegg til den dialogen som er løpende. Det er også nødvendig å gjennomføre ytterligere opplæring i økonomistyring og budsjettering etter sommeren. Det arbeides nå med å gjennomføre tiltak som skal redusere merforbruket.

Områder med de største utfordringene:

Økningen i kostnader til kjøp av eksterne plasser har vært økende gjennom 2022, men det er ikke kjøpt ytterligere plasser, eller botilbud innen psykisk helse eller for voksne med funksjonsnedsettelse i 2023. Flere av de allerede kjøpte plassene har hatt behov for økt bemanningsfaktor. Dette medførte økte utgifter på slutten av fjoråret, som også vil få virkning for 2023. Oppsigelse av plasser har minst tre måneder oppsigelsestid og det skal i tillegg legges til rette for et forsvarlig helse- og omsorgstilbud i kommunen, før brukeren kan få tilbud i kommunens bofelleskap. Det er også en økning i vedtak til brukerstyrt personlig assistanse. Det er en økning i både antall brukere og nivået på tjenestene. Det er også en økning i omsorgsstønning hos de med særlig tyngende omsorgsoppgaver. Tjenester til personer med funksjonsnedsettelse har brukere med vedtak etter pålegg fra Statsforvalteren, som gir økte utgifter. Det er også økning i bemanning grunnet krav om faglig forsvarlighet ved flytting av enkeltbrukere.

Institusjonene Liertun, Fosshagen og hjemmetjenesten har et høyt merforbruk på variabel lønn. Spesielt overtidsbruken har vært høy. Årsaken er både høy bruk av ekstrahjelp og innleie ved sykdom. Merforbruket ved institusjonene skyldes også ivaretagelse av pasienter med økt behov for bemanning. Økning av merforbruk forbundet med variabel lønn har vært spesielt høyt i hjemmetjenesten. Disse utgiftene har økt gjennom 2023. Nøstehagen sykehjem har i tillegg et tilpasningsbehov som skriver seg fra tidligere år for å få aktiviteten i tråd med bevilgede rammer, der sykehjemmet nå ser på ulike turnusordninger for å redusere innleie.

Tiltak som iverksettes er foreløpig følgende:

- Opphør av en eksterne kjøpte plasser, der bistandsbehovet vil bli dekket av kommunens eget tilbud innenfor psykisk helse
- Gjennomgang av bruk av institusjonsplasser for å sikre at langtidsplasser faktureres riktig og at alle plasser utnyttes optimalt og uten opphold. Dette vil gi økte inntekter og reduserte utgifter til eksterne kjøp
- Sørge for at rett pasient får tjenester på rett sted slik at behov for ekstra bemanning rundt enkeltbrukere reduseres
- Redusere overtidsbruk og ekstrahjelp i tjenesteområdene
- Bruk av helsepersonell på tvers av virksomhetene for å redusere innleie
- Team rundt hver virksomhet som gjennomgår turnus, bemanningsfaktor, kortere vakter, organisering av driften og effekten av tiltak
- Aktive tiltak i virksomheter med lavt nærvær for å redusere utgifter til sykefravær og innleie

- Gjennomgang av vedtak om brukerstyrt personlig assistanse (BPA) og omsorgsstønning
- Virksomheter med høyt merforbruk må starte prosess med effektivisering av driften og bemanningen

Ytterligere tiltak vil bli drøftet frem mot august-rapporten.

Landbruks-utvalget

Prognose årsresultat: Balanse

Det vil bli en mindre besparelse som følge av at en stilling står ubesatt deler av 2023. Utover dette er driften i balanse.

Miljø- og planutvalget

Prognose årsresultat: -6 000

Byggesaksområdet har så langt i år en inntektssvikt på 1,4 millioner kroner. Det registreres en markant nedgang i antall byggesøknader. Spesielt har det vært nedgang i antall større saker, som genererer den største andelen av gebyrinntektene. Prognosen er satt til en inntektssvikt på 6 millioner kroner.

Tiltak:

Nedgangen i antall nye saker har gitt mulighet for å jobbe inn restanser. Det er per mai en reduksjon av restanser når det gjelder byggesaker. Det er arbeides nå også med å få ned restanser relatert til ulovligheter. Dette er et arbeid som er krevende og vil pågå fremover. Eldre restanser gir lavere gebyrinntekter. Nedgangen i antall saker har også medført en mulighet til å styrke arbeidet med tilsyn og ulovlighetsoppfølging.

Arbeidet med å vurdere kapasitet, omfang, bemanning og eventuelle behov for omstilling i byggesak videreføres. En jurist i byggesak er omdisponert til å arbeide med utbyggingsavtaler i virksomheten Stedsutvikling og plan ut 2023. Dette er et behov som ellers måtte løses ved ansettelse eller innleie. Også annen omdisponering vurderes.

Kostnader som følge ved bruk av rådgivende ingeniører for å følge opp arbeidet med områdereguleringen og KDP for Fjordbyen ble vedtatt budsjettregulert i rammen til stedsutvikling og plan i 1. tertial.

Gebyrregulativet for byggesaker og plansaker vil bli revidert som et ledd i arbeidet med handlingsprogrammet for 2024.

Formannskapet stab

Prognose årsresultat: Balanse

Tidligere omtalte kostnader knyttet til økte lisens og forsikringskostnader på henholdsvis IKT og HR ble bevilget opp i 1. tertial. Det forventes nå samlet sett balanse innen området.

Tiltak administrasjon:

Selv om formannskap/stab forventes å gå i balanse jobbes det med tiltak for å begrense kommunens merforbruk. Følgende vurderes:

- Muligheten for å holde stillinger ledig en periode og løse oppgaver ved interne omdisponeringer vurderes løpende.
- Kommunedirektøren har kortet ned årets to-dagers samling m/overnatting for virksomhetsledere til en dag.
- Det er kalt inn til møte med tillitsvalgte i august for drøfting av mulige tiltak for å bedre den økonomiske situasjonen.
- Behovet for ulike innkjøp og kurs vurderes strengt, løpende.

Formannskapet Kommunale foretak

Begge de kommunale foretakene rapporterer eventuelle avvik i sine respektive tertialrapporter.

Fellesområdet

Prognose lønnsoppgjør: -12 000

Lønnsoppgjøret er beregnet å bli 14,0 millioner kroner dyrere enn avsatt pott i budsjett. Avsetningen til etterbetaling for de som var ute i streik 2022 var 2,0 millioner kroner over

det som ble faktisk utbetaling. Samlet sett gir dette et overforbruk på lønnsreserven på 12 millioner kroner.

Prognose integreringstilskudd: 8 000

Det høye mottaket av flyktninger i 2023 finansieres av integreringstilskudd. Kalkylene i starten av året konkluderte med at økt integreringstilskudd tilsvarte økte kostnader.

Ny gjennomgang viser at en større andel av flyktningene kommer senere på året, og det har tatt tid å ansette i økte stillinger. En oppdatert prognose viser at tilskuddet kan bli 8 millioner kroner høyere enn økte utgifter for 2023.

Prognose utbytte: 22 900

Utbyttebudsjettet til Lier kommune er på 17,5 millioner kroner, herav 7,5 millioner kroner fra Vardar og 10 millioner kroner for Lier Everk Holding.

Vardar har meldt om et utbytte for 2022 på 20,4 millioner kroner, Lier Everk Holding har meldt om et utbytte for 2022 på 20 millioner kroner.

Prognosen for finans er foreløpig budsjettbalanse. Økte renteutgifter vil veies opp av renteinntekter fra bankinnskudd, rentebindinger og økt overføring fra vann og avløpssektoren.

Prognose skatt og rammetilskudd: 20 300

Økte frie inntekter (skatt og rammetilskudd) i revidert nasjonalbudsjett

Skatteinngang 2023

Utvikling i skatteinngang for kommunen og landet totalt vises i tabellen nedenfor.

	Akkumulert vekst i forhold til samme periode forrige år												
	Budsjett 2023	Pr. Januar	Pr. Februar	Pr. Mars	Pr. April	Pr. Mai	Pr. Juni	Pr. Juli	Pr. August	Pr. September	Pr. Oktober	Pr. November	Pr. Desember
Kommunen	-7,5 %	-2,5 %	-2,1 %	2,8 %	2,5 %	1,3 %							
Landet	-5,1 %	0,1 %	-0,2 %	3,8 %	3,0 %	1,9 %							

Lier kommune har budsjettert skatteinntekten 20 millioner kroner høyere enn statsbudsjettets anslag.

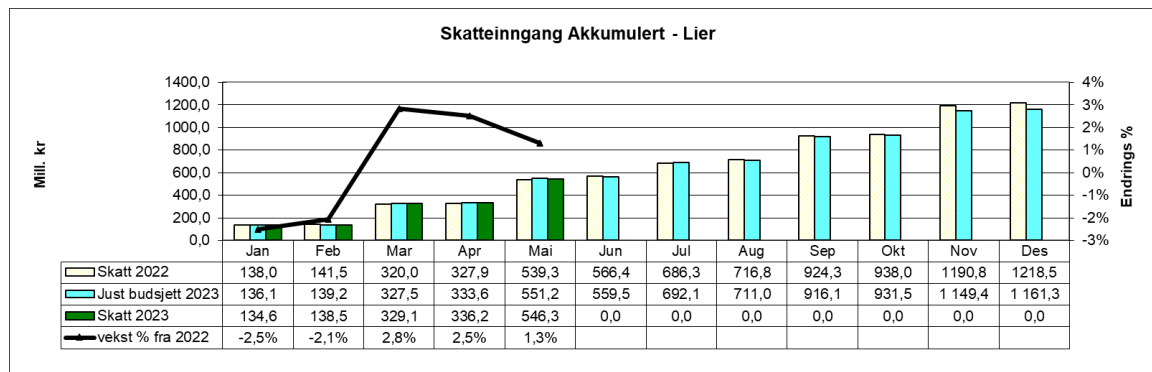
Per mai er skatteinntangen i underkant av budsjettert nivå, med inntektsutjevningen er allikevel de frie inntektene (skatt og rammetilskudd) 5 millioner kroner over periodisert budsjett etter at vi har mottatt inntektsutjevningen for mai.

Forholdet mellom skatteinntektene og inntektsutjevningen

Kommuner med skattenivå over landsgjennomsnittet får et trekk i rammetilskuddet for å utjevne forskjeller i skatteinntekter mellom kommunene. Lier kommune hadde per februar skatteinntekter på 103 % av landsgjennomsnittet før utjevning. Dette er noe lavere enn tidligere år. Per mai 2022 hadde Lier en skatteinntang på 107 % av landsgjennomsnittet.

Skatteinntang Lier kommune

Figuren nedenfor viser utviklingen i skatteinntekter per måned hittil i året, Samt veksten fra 2022 til 2023.

Som det fremkommer av figuren, er mai en betydelig skattemåned. På nåværende tidspunkt regner vi med at kommunen har mottatt omlag halvparten av skatteinntektene for året. Veksten fra 2022 til 2023 avtok noe i mai. Skatteinntangen i perioden januar til mai ble 546,3 millioner kroner mot budsjettert 551,2 millioner kroner.